

път на едно момиче с изнасилена душа и тяло. Съвсем нов изказ, който поставя множество проблеми: за насилието, за съдбата на жената, за живота, който може да се окаже и лош сън, за любовта и неосъществимото докосване на душите, за невъзможната комуникация, за бездънната самота. Вместо романтична извисеност на духа се налага усещането за мрак, тъмнина и отчаяние. Това е своеобразен разказ вик, разказ за една разтърсена душа, която иска да крещи, но знае, че едва ли ще бъде чута...

Със своите „Писма до никого“, публикувани през 1910–1911 г., Лора се утвърждава като една от първите есеистки у нас. Тези „писма“, писани от Лондон, са и своеобразни пътни впечатления с опит за психологическо проникване в „другите“, при това с доза критицизъм; те са и портрети на хора, и мозаечни картини на нейната душа, отворена към чуждия, външния свят, но всъщност повече вгледана в лабиринтите на своето трудно Аз... И все пак в тях се чувства особено усещане за свобода, още по-силно откроено в писмо до П. Ю. Тодоров, в което споделя радостта си, че вече има собствена стая, където необезпокоявана може да споделя споро видяното и преживяното. Преди Вирджиния Улф да напише знаменития си текст „Собствена стая“, Лора Каравелова внушава нуждата от такава за една жена, която познава повече измерения на самотата и душата ѝ колпее за вписване извън ординерното, познатото, традиционното.

През октомври 1911 г. в сп. „Съвременна мисъл“ излиза и трудно определимата в жанрово отношение творба „Кошмар“, която според Г. Найденова-Стоилова може би предшества предишните ѝ творби, тъй като стилово е съвсем различна. Според мен е възможно да е обратното, защото ако в първите ѝ творби могат да се видят и недостатъци – оголени, директно внушени идеи, „размитост“ на изказа, някъде и неясноти – то „Кошмар“ е сюрреалистичен текст, „действието“ се разгръща като в сън, неслучайно и заглавието е такова – една жена иска да каже на обичания мъж нещо „скрито дълбоко в душата ѝ“ и все не успява, а около тях „хиляди познати уста се кривят в беззвучна ехидна усмивка“... Нощ, мрачен, изкривен декор, тичане по стълба, чорлав слуга, гола, задушна стая, мъртвият труп на любимия, на когото тя крещи това, което отдавна иска да каже, а „той остава неподвижен и бездушен“, а наоколо хиляди злорадни усмивки... Текстът е пълен със знаци, подсказващи, визиращи, а някои и сякаш буквально „заснели“ личната трагедия между нея и големия поет.

Според финландската българистка Сирку Терава, написала дипломна работа за някои от първите жени писателки в българската литература (1992), у Лора Каравелова впечатляват кинематографичното повествование, стремежът към обновяване на изказа, идеите ѝ за човешко щастие, които „звукат много скептично, дори постмодернистично“.